

อิทธิพลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโต
และผลผลิตของถั่วเขียว (PHASEOLUS AUREUS ROXB.)

ปริญญานิพนธ์

ของ

จารุวรรณ สุกัญญา

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศูนย์วิจัย ๑๑ พระโขนง กรุงเทพมหานคร โทร. ๓๑๒๑๖๗๕ ๓๑๑๖๐๕๑

เสนอคณะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อิทธิพลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโต
และผลผลิตของถั่วเขียว (PHASEOLUS AUREUS ROXB.)

บทคัดย่อ

ของ

จารุวรรณ สุกุลชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2522

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตของถั่วเขียว (Phaseolus aureus Roxb.)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือถั่วเขียวพันธุ์คลอซีกรีน (clocsy green) จำนวน 5,200 ต้น
ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้มของแสงมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียวในส่วนต่างๆ คือ พื้นที่ใบ ความยาวลำต้น และน้ำหนักแห้ง ความเข้มของแสงสูงทำให้ถั่วเขียวเจริญเติบโตได้เร็วและปีผลผลิตสูง ถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติจะมีพื้นที่ใบและความยาวลำต้นต่างจากถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีน้ำหนักแห้งต่างจากถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติทำให้ถั่วเขียวมีการเจริญเติบโตและผลผลิตสูงสุด

2. ถั่วเขียวที่ได้รับปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกันมีการเจริญเติบโตและผลผลิตไม่แตกต่างกัน

INFLUENCE OF LIGHT INTENSITY AND SUPER PHOSPHATE ON GROWTH
AND YIELD OF MUNG BEAN (PHASEOLUS AUREUS ROXB.)

AN ABSTRACT

BY

JARUWAN SKULKHU

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1979

The purpose of this study was to search into the influence of light intensity and super phosphate on growth and yield of mung bean (Phaseolus aureus Roxb.)

The experimental plants were 5,200 cloesy green mung beans.

Major findings were :-

1. Light intensity had considerable influence on growth and yield of mung beans. The leaf area and stem length of mung beans under 40 per cent of natural light intensity were different from those under natural light intensity and the dry weight of mung beans under 40 per cent of natural light intensity was different from that under 80 per cent of natural light intensity. Mung beans under 80 per cent of natural light intensity yielded the greatest growth and product.

2. No influence of super phosphate on growth and yield of mung beans was found.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหรือหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

..... ประธาน
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือให้คำแนะนำจากคุณช่วยศาสตราจารย์ ดร. อองอาจ ผ่องลักขณ์ และรองศาสตราจารย์สมศักดิ์ แสนสุข ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณเวรดี วรรณพฤกษ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูล กับทั้งให้กำลังใจในระหว่างทำปริญญาโทมาโดยตลอด

จารุวรรณ สฤลกู

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1 ภูมิหลัง 1 ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 3 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 3 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 3 คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ 4
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 5 อิทธิพลของความเข้มของแสงต่อการเจริญเติบโตของพืช 5 อิทธิพลของปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตของพืช 8
3	วิธีดำเนินการ 11 สถานที่และระยะเวลาทำการทดลอง 11 กลุ่มตัวอย่าง 11 แผนแบบการทดลอง 11 วิธีเตรียมการทดลอง 12 การเพาะเมล็ดและระยะปลูก 12 การควบคุมปริมาณน้ำในกระบะทดลอง 12 การควบคุมความเข้มของแสง 13 การใส่ปุ๋ย 13 การเก็บพืชในกลุ่มทดลอง 13 การหาพื้นที่ใบ 14 การหาน้ำหนักแห้งของส่วนต่างๆของพืชในกลุ่มทดลอง 14 วิธีการรวบรวมข้อมูล 15 วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ 15

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	16
	พื้นที่ใบ	18
	ความยาวราก	21
	ความยาวลำต้น	25
	น้ำหนักแห้งของลำต้น	28
	น้ำหนักแห้งของราก	32
	น้ำหนักแห้งของใบ	35
	น้ำหนักแห้งรวม	39
5	บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	43
	ความมุ่งหมาย	43
	กลุ่มตัวอย่าง	43
	วิธีดำเนินการวิจัย	43
	สรุปและอภิปรายผล	43
	ข้อเสนอแนะ	45
	บรรณานุกรม	46

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันประชากรโลกเพิ่มขึ้นมากและประมาณ 500 ล้านคนกำลังอดอยาก (Boerman. 1975 : 3) มาลทัส (Malthus. 1949 : 17) นักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญของโลกเคยให้ข้อสังเกตว่า อัตราเพิ่มของประชากรเกินกว่าก้าวหน้าเรขาคณิต แต่อัตราเพิ่มของอาหารเป็นการก้าวหน้าเลขคณิต ข้อสังเกตนี้ แม้จะไม่มีใครยืนยันได้ว่าถูกต้องแท้จริง แต่ทุกคนก็ยอมรับว่าอัตราเพิ่มของอาหารน้อยกว่าอัตราเพิ่มของประชากรเป็นอันมาก

นักวิทยาศาสตร์ได้พยายามแสวงหาวิธีการต่างๆที่จะเพิ่มผลผลิตอาหาร และเนื่องจากมนุษย์อาศัยพืชหลายชนิดเป็นแหล่งอาหารสำคัญ ดังนั้นวิธีการเพิ่มผลผลิตอาหารที่สำคัญวิธีหนึ่งก็ได้แก่การปรับปรุงพันธุ์พืช ศึกษาสภาวะต่างๆที่เหมาะสมกับพืช เพื่อให้พืชมีผลผลิตเพิ่มขึ้น (Galston. 1964 : 18)

ในบรรดาพืชที่เป็นแหล่งอาหารนั้น ถั่วเขียว (Phaseolus aureus Roxb.) เป็นพืชที่มีความสำคัญชนิดหนึ่งซึ่งมีคุณค่าอาหารโปรตีนและคาร์โบไฮเดรตสูง (เคลื่อน บำรุงพล 2519 : 479) นอกจากจะใช้เป็นอาหารของมนุษย์ทั่วโลกแล้ว ทางอาฟริกาและอเมริกาใต้อาศัยใช้เป็นอาหารสัตว์ เป็นปุ๋ยพืชสด และเป็นพืชคลุมดินอีกด้วย (Hupes. 1951 : 502 ; Whyte. 1953 : 220)

สำหรับประเทศไทย ถั่วเขียวเป็นอาหารและพืชเศรษฐกิจสำคัญ มีปริมาณส่งเป็นสินค้าออกสูงขึ้นทุกปี ทั้งคนในประเทศก็นิยมบริโภค ทำให้กลังปลูกกันมากและทำรายได้สูง เป็นที่คาดกันว่าความสำคัญของถั่วเขียวจะทวีขึ้นเรื่อยๆ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2519 : 21)

ถั่วเขียวเป็นพืชล้มลุกในตระกูลถั่ว (Leguminosae) ต้นเป็นพุ่มขนาดเล็กตั้งตรง สูงประมาณ 30-100 เซนติเมตร อายุราว 60-70 วัน ผลเป็นรูปทรงกระบอกเรียว ยาว ประมาณ 3-7 เซนติเมตร เบล็ดขนาดเล็กริวเรียบสีเขียว มีประมาณ 10,000 เมล็ดก่อนน้ำหนักหนึ่งปอนด์ เป็นพืชที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี ปลูกได้ทั่วไปทั้งในเขตร้อนและเขตอบอุ่น เจริญได้ดีในดินร่วนที่ระบายน้ำได้ดีสะควกและมี pH 6.5-8.0 (Mercado. 1952 : 121 ; Whyte.

1953 : 224 ; Ignatieff and Page. 1958 : 120-158 ; Janick and others.
1969 : 553-540)

การเจริญเติบโตของพืชต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น แสง คาร์บอนไดออกไซด์ อุณหภูมิ น้ำ และธาตุอาหาร (Leopold. 1964 : 1 ; Chapman. 1976 : 230) องค์ประกอบที่สำคัญคือแสง (Butt. 1968 : 1) พืชใช้แสงในการสังเคราะห์แสง (photosynthesis) เพื่อนำคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศมาสร้างสารประกอบคาร์โบไฮเดรต ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นเนื้อเยื่อพืช

ในบรรดาคุณลักษณะของแสง เช่น ความเข้ม (intensity) คุณภาพ (quality) และช่วงเวลาแสงปรากฏ (duration) นั้น ความเข้มของแสงมีอิทธิพลต่อการสังเคราะห์แสงมากที่สุด (Treshow. 1970 : 220-246) ดังจะเห็นได้จากผลการทดลองของแกสตรา (Gaastra. 1958 : 1-12) ซึ่งได้เปรียบเทียบอัตราการสังเคราะห์แสงของหัวผักกาดหวาน (sugar beet) ที่ปลูกในสนามกับที่ปลูกในโรงทดลองที่มีคุณภาพของแสง ความเข้มของแสง และช่วงเวลาแสงปรากฏแตกต่างกัน เขาพบว่า หัวผักกาดหวานที่ได้รับ ความเข้มของแสงต่างกันมีอัตราการสังเคราะห์แสงต่างกัน ส่วนคุณภาพของแสงและช่วงเวลาแสงปรากฏนั้น ไม่ว่าจะแปรไปอย่างไรก็ไม่ทำให้อัตราการสังเคราะห์แสงแตกต่างกันไป

นอกจากแสงแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืชอีกอย่างหนึ่งก็คือธาตุอาหาร พืชแต่ละชนิดต้องการชนิดและปริมาณธาตุอาหารต่างกัน หากพืชได้รับชนิดและปริมาณธาตุอาหารที่เหมาะสมแล้วย่อมเจริญเติบโตได้เร็ว ดังนั้น การใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมแก่พืชจึงเป็นสิ่งสำคัญ (Ignatieff and Page. 1958 : 2)

สำหรับถั่วเขียว ปุ๋ยที่เหมาะสมน่าจะได้แก่ปุ๋ยฟอสเฟต ทั้งนี้เนื่องจากถั่วเขียวเป็นพืชตระกูลถั่วซึ่งสามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศมาใช้ได้โดยอาศัยแบคทีเรียไรโซเบียม (*Rhizobium* sp.) จึงไปต้องใช้ปุ๋ยไนโตรเจนมาก ส่วนปุ๋ยโปแตสเซียมก็ปรากฏว่ามีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชตระกูลถั่วอย่างมาก (Ignatieff and Page. 1958 : 150-156)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียว ด้วยเห็นว่าเป็นการศึกษาเพื่อหาทางเพิ่มปริมาณอาหารของประชากรได้อีกทางหนึ่ง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสงต่างกัน
2. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียวซึ่งได้รับปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกัน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียว
4. เพื่อศึกษาความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของถั่วเขียวในแต่ละระยะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นการขยายการศึกษาเกี่ยวกับความเข้มของแสงและปริมาณธาตุอาหารที่พืชต้องการ
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงให้ความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตที่เหมาะสมแก่ถั่วเขียว
3. เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรที่จะนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการศึกษาเพื่อเพิ่มผลผลิตของพืชชนิดอื่นๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง พืชที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือถั่วเขียว (Phaseolus aureus Roxb.) พันธุ์กลอสีเขียว (cloisy green) จำนวน 5,200 ต้น

ตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า

ก. ตัวแปรอิสระ

1. ความเข้มของแสง แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ
 - 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 - 60 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 - 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ

- 100 เเปอร์ เซนต์แสงธรรมชาติ
2. ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ
- 20 กรัมต่อตารางเมตร
- 30 กรัมต่อตารางเมตร
- 40 กรัมต่อตารางเมตร
- 50 กรัมต่อตารางเมตร

ข. ตัวอย่างตาม

การเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียว

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

แสง หมายถึง แสงแดดตามธรรมชาติ

ปุ๋ยฟอสเฟต หมายถึง ปุ๋ยยูเรียฟอสเฟต 18 เเปอร์ เซนต์

การเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียว หมายถึง น้ำหนักแห้งของต้นถั่วเขียว

น้ำหนักแห้ง หมายถึง น้ำหนักคงที่ของต้นถั่วเขียวหลังจากนำไปอบแห้งที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 72 ชั่วโมง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

อิทธิพลของความเข้มของแสงต่อการเจริญเติบโตของพืช

แสงเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อรูปลักษณะ การแพร่กระจาย และการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตโดยทั่วไป สำหรับพืชแล้วจะเห็นว่า ความเข้มของแสงและทฤษฎีการเคลื่อนที่ของแสงระหว่าง 400-700 มีอิทธิพลต่อการสังเคราะห์แสงเพื่อการเจริญเติบโตของพืชโดยตรง (Treshow. 1970 : 238)

โดยทั่วไป เมื่อเพิ่มความเข้มของแสง อัตราการสังเคราะห์แสงของพืชจะเพิ่มขึ้น และถ้าเพิ่มความเข้มของแสงจากระดับต่ำสุดที่จะทำให้พืชเจริญเติบโตได้ คือ $0.04 \text{ cal/cm}^2/\text{min.}$ เป็น $8 \text{ cal/cm}^2/\text{min.}$ แล้ว พืชบางชนิด เช่น อ้อย จะให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นถึงสามเท่าหรือมากกว่า (Ashby. 1961 : 80 ; William and Joseph. 1970 : 20-45)

แกลสตัน (Galston. 1964 : 2-28) เห็นว่า การที่จะรักษาอัตราการสังเคราะห์แสงที่สูงที่สุดไว้นั้น จะต้องให้ใบได้รับความเข้มของแสงเพียงพอทุกใบ และพืชส่วนใหญ่จะมีจุดอิ่มแสง (light saturation) ใกล้ความเข้มของแสงธรรมชาติ ซึ่งมีค่าประมาณ 10,000 ฟุต-เทียน เมเยอร์ (Mayer. 1973 : 210-256) ได้ทำการทดลองและสนับสนุนความเห็นของแกลสตัน เขาเสริมว่าอัตราการสังเคราะห์แสงจะสูงตามความเข้มของแสงจนกว่าจะบึงคับประกอบอื่น เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ มาเป็นตัวจำกัด

เรื่องอิทธิพลของความเข้มของแสงต่อผลผลิตของพืชนี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยกับพืชชนิดต่างๆ หลายชนิด และยืนยันว่ามีมากจริง เป็นต้นว่า ชานส์ (Shantz. 1913 : 210-241) ได้ทดลองกับอ้อย มันฝรั่ง และผักกาดหอม นิวตัน (Newton. 1963 : 458-482) ได้ทดลองกับอ้อยและแตงกวา และฮูเบอร์แมน (Huberman. 1943 : 5-83) ทดลองกับพอนเคอโรซาไพน์ (ponderosa pine) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาอิทธิพลของความเข้มของแสงต่อการเจริญเติบโตในส่วนต่างๆ ของพืชด้วย เช่น กรีออรี (Greory. 1921 : 93-123) ได้ศึกษาอิทธิพลของความเข้มของแสงต่อใบของแตงกวา เขาพบว่าแตงกวาที่ปลูกในที่ความเข้มของแสงมากจะบึงคับที่ใบโดยเฉลี่ย

มากกว่าแสงที่ปลูกในที่มีความเข้มของแสงน้อย

เฟรนด์ และคนอื่นๆ (Friend and others. 1962 : 1-17) ได้ศึกษาการเจริญของใบข้าวสาลีที่ปลูกในความเข้มของแสงต่างกัน 5 ระดับ คือ 200 ฟุต-เทียน 500 ฟุต-เทียน 1,000 ฟุต-เทียน 1,750 ฟุต-เทียน และ 2,500 ฟุต-เทียน เขาสรุปว่า ถ้าความเข้มของแสงสูง ใบจะมีความกว้างและความหนาเพิ่มขึ้น แต่จะมีความยาวลดลง และพื้นที่ใบจะมากที่สุดที่ความเข้มของแสงใบช่วง 1,000 ถึง 1,750 ฟุต-เทียน ภายหลังจากที่เฟรนด์และคนอื่นๆ ได้ทำการทดลองแล้วหนึ่งปี บจอร์กแมน และ โฮล์มเกรน (Bjorkman and Holmgren. 1963 : 889-914) ได้อภิปรายผลการทดลองของเฟรนด์ และคนอื่นๆ ว่า การที่ใบข้าวสาลีกว้างและหนาขึ้น เป็นเพราะความเข้มของแสงทำให้เนื้อเยื่อเมสอพิลลิม (palisade parenchyma) ซึ่งอยู่ในใบพืชยึดตัว และมีการเพิ่มขึ้นของเซลล์เมโซฟิลล์ (mesophyll) ของใบ ข้ออภิปรายของบจอร์กแมน และ โฮล์มเกรน นี้ ได้รับการสนับสนุนจากวาซซิงค์ (Wassink. 1969 : 1-17) และเบนซิงค์ (Bensink. 1971 : 1-93)

คลีเมนต์ และคนอื่นๆ (Clement and others. 1929 : 202-289) ได้ทำการทดลองกับทานตะวันและข้าวสาลี เขาพบว่า น้ำหนักแห้งของใบพืชทั้งสองชนิดนี้จะเพิ่มเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มของแสง ได้มีการทดลองในทานองเดียวกันนี้อีก เป็นต้นว่า มิลโธร์ป (Milthorpe. 1956 : 141-148) ซึ่งทดลองร่วมกับข้าวสาลี แบลคแมน และ เทมเปิลแมน (Blackman and Templeman. 1910 : 533-587) ทดลองกับหญ้า และมอนเซลิซ (Monselise. 1951 : 54-75) ทดลองกับมะนาว ทั้งหมดได้ผลสรุปในทานองเดียวกัน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ใบ ได้มีการศึกษาอิทธิพลของความเข้มของแสงต่อพื้นที่ใบ เช่น มิลโธร์ป (Milthorpe. 1956 : 141-148) ได้ทำการทดลองกับพืชหลายชนิด พบผลเป็นอย่างเดียวกันว่า ถ้าหากเพิ่มความเข้มของแสงให้สูงขึ้น ขนาดของใบจะเล็กลง แต่เนื้อใบจะหนาและมีน้ำหนักมากขึ้น และถ้าลดความเข้มของแสงลงมาถึงระดับ 2,000 ฟุต-เทียน พื้นที่ใบจะเพิ่มขึ้น 15-55 เปอร์เซ็นต์

บจอร์กแมน และ โฮล์มเกรน (Bjorkman and Holmgren. 1963 : 889-914) ได้ศึกษาเปรียบเทียบขนาดของใบพืชที่ปลูกในที่ร่มกับในที่แจ้ง เขาพบว่าใบพืชที่ปลูกในที่ร่มมีพื้นที่มากกว่าใบพืชที่ปลูกในที่แจ้ง แต่มีน้ำหนักแห้งน้อยกว่า แบลคแมน และ วิลสัน (Blackman and Wilson. 1951 : 373-428) ได้ทดลองในทานองเดียวกันกับพืชหลายชนิด และลงสรุป

เช่นเดียวกับบจอร์กแมน และ โฮล์มเกรน

แต่ถ้าพิจารณาการทดลองในท่านองเดียวกันของทุกคนจะได้ผลตรงกันหมด ยังมีการทดลองที่โดยชัดแจ้งไปจากที่กล่าวข้างต้น เช่น การทดลองของสเตอร์น และ โดนัลด์ (Stern and Donald. 1961 : 245-258) ซึ่งทำกับพืชตระกูลถั่วและหญ้า เขาพบว่าในที่ใบพืชหุ้มชั้นใบทางบวกกับความเข้มของแสง เป็นต้น

นอกจากเรื่องใบแล้ว ความเข้มของแสงยังมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของลำต้นพืชด้วย คลีเมนต์ และคนอื่นๆ (Clement and others. 1929 : 202-289) ได้ทำการทดลองพบว่าขนาดลำต้นและน้ำหนักแห้งของลำต้นของทานตะวันและข้าวสาลีจะเพิ่มเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มของแสง คูเปอร์ (Cooper. 1969 : 75-79) ทำการทดลองกับมะเขือเทศก็ได้ผลสรุปอย่างเดียวกัน

ในเรื่องของดอก ซิลลิช (Zillich. 1926 : 461-470) พบว่า สำหรับพืชมีดอกถ้าหากความเข้มของแสงสูงแล้วพืชจะออกดอกเร็ว

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของความเข้มของแสงต่อลักษณะอื่นๆของพืชอีกมาก เช่น पोर्टเตอร์ (Porter. 1937 : 225) ทำการวิจัยพบว่า พืชที่ปลูกในที่ที่มีแสงเข้มมากจะถูกรบกวนจากดินได้เร็วกว่าพืชที่ปลูกในที่ที่มีความเข้มของแสงน้อย ทั้งยังมีจำนวนใบและจำนวนตามากกว่ากันอีกด้วย

มิทเชล (Mitchell. 1953 : 21-41) ได้ศึกษาอิทธิพลรวมของความเข้มของแสงและอุณหภูมิต่อการเจริญเติบโตและอัตราการสังเคราะห์แสงของพืช เขาพบว่า เมื่อแสงมีความเข้ม 700 ฟุต-เทียน และอุณหภูมิ 50 องศาเรนไฮต์ ใบพืชจะเจริญได้เร็วที่สุด และที่ความเข้มของแสง 2,000 ฟุต-เทียน และอุณหภูมิ 50 องศาเรนไฮต์ พืชจะมีเนื้อเจริญได้มากที่สุด

วาลดรอน และคนอื่นๆ (Waldron and others. 1967 : 276) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลรวมของความเข้มของแสงและปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ต่ออัตราการสังเคราะห์แสงของพืช เขาพบว่า ถ้าเพิ่มปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ควบคู่ไปกับการเพิ่มความเข้มของแสงจนกระทั่งถึงจุดอิ่มตัวแล้ว อัตราการสังเคราะห์แสงจะเพิ่มขึ้นประมาณสองเท่า แกสตรา (Gastra. 1963 : 35-68) ได้ทำการทดลองว่า ได้ผลสรุปตรงกับวาลดรอน และคนอื่นๆ

แต่อย่างไรก็ตาม อัตราการสังเคราะห์แสงก็มีขีดจำกัดสูงสุด นั่นคือ เมื่ออัตราการ

สังเคราะห์แสงเท่ากับอัตราการหายใจของพืช ($\text{CO}_2 \text{ input} = \text{CO}_2 \text{ uptake}$) อัตราการสังเคราะห์แสงก็จะไม่เพิ่มอีกต่อไป เราเรียกจุดนี้ว่าคอมเพนเซชัน พอยท์ (compensation point) พืชแต่ละชนิดจะมีคอมเพนเซชัน พอยท์ต่างกัน พืชในที่ร่มจะมีคอมเพนเซชัน พอยท์ที่ระดับความเข้มของแสงต่ำกว่าพืชในที่แจ้ง (Bannister. 1976 : 230-283 ; Gaffron. 1960 : 3-277)

พืชที่ขบยชนิดที่สังเคราะห์แสงได้ดีเมื่อความเข้มของแสงต่ำ เช่น ลอกราลิส ทูบรา (*Oxalis tubra*) จึงจะสังเคราะห์แสงได้สูงสุดเมื่อความเข้มของแสงเพียง 1,000 ฟุท-เทียน นอกจากนี้ก็มีกาเฟ โกลโก้ เจริญยางชนิด และฟิลิโอดนดรอน (philodendron) (Mayer. 1973 : 22-69)

พืชเมืองร้อนโดยทั่วไปเจริญเติบโตได้เต็มที่ในเมื่อความเข้มของแสงสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็อ้อย ซึ่งมีผู้วิจัยพบว่า ยิ่งความเข้มของแสงสูงเท่าใด ผลผลิตอ้อยก็จะยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น (Burr and others. 1957 : 14-43 ; Hesketh and Moss. 1963 : 107)

สำหรับประเทศไทยเรา เกษม เก่งกล้า ได้ศึกษาอิทธิพลของความเข้มของแสงต่อการเจริญเติบโตของพืช 5 ชนิด คือ ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเขียว ถั่วฝักยาว และมันฝรั่ง พบว่าพืชทดลองทุกชนิดมีการเจริญเติบโตได้ดีที่สุดเมื่อได้รับความเข้มของแสงมากที่สุด คือ 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ (เกษม เก่งกล้า 2520 : 2-105)

อิทธิพลของปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตของพืช

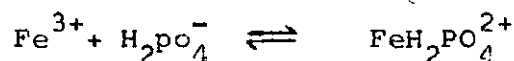
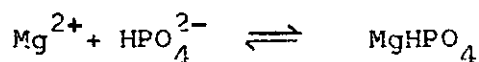
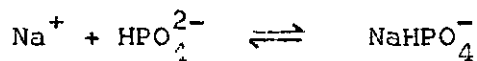
พืชทุกชนิดต้องได้รับชนิดและปริมาณธาตุอาหารที่เหมาะสมจึงจะเจริญเติบโตเป็นปกติและผลิออกดอกผลได้เต็มที่ มีจุดนี้เราพบว่า ธาตุอาหารที่พืชต้องการมี 16 ธาตุด้วยกัน ได้แก่ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K) แคลเซียม (Ca) แมกนีเซียม (Mg) ซัลเฟอร์ (S) ทองแดง (Cu) เหล็ก (Fe) มังกานีส (Mn) โบรอน (B) สังกะสี (Zn) โมลิบดีนัม (Mo) และวานาเดียม (V) ซึ่งพืชได้จากดิน และคาร์บอน (C) ออกซิเจน (O) และไฮโดรเจน (H) ซึ่งนี้ได้จากอากาศและน้ำ (สวัสดี วีระกระ 2519 : 15-85)

ตามปกติดินน้ำนักพืชสดจะเป็นน้ำหนักของน้ำประมาณ ๑๐-๑๐ เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่ธาตุหลักของสิ่งมีชีวิต คือ คาร์บอน ออกซิเจน และไฮโดรเจน

กลุ่มนี้จะมีน้ำหนักประมาณ 7-15 เปอร์เซ็นต์ อีกกลุ่มมีน้ำหนัก 3-5 เปอร์เซ็นต์ คือ 13 ธาตุที่เหลือ กลุ่มหลังนี้ยังแบ่งออกได้เป็นสองพวก พวกแรกซึ่งต้องการในปริมาณมาก ได้แก่ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม แมกนีเซียม และซัลเฟอร์ พวกหลังซึ่งต้องการในปริมาณน้อย ได้แก่ 7 ธาตุที่เหลือ

เนื่องจากฟอสฟอรัสเป็นธาตุอาหารที่พืชต้องการมาก แต่ดินโดยทั่วไปมักจะขาดแคลน หรือถ้ามีก็อยู่ในรูปเมทัลฟอสเฟต คอมเพล็กซ์ (metal-phosphate complex) จึงคงตัวมาก ไม่สามารถละลายเป็นอาหารพืชได้ ดังนั้น ในการปลูกพืชจึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยฟอสเฟต ปุ๋ยฟอสเฟตสามารถละลายให้ฟอสฟอรัสแก่พืชได้ (พิทาล มโนสีหกุล 2521 : 5-12)

แรกที่เคี้ยว ปุ๋ยฟอสเฟตจะละลายเป็นอาหารพืชได้มาก แต่ต่อมาจะค่อยๆ ละลายได้น้อยลง เพราะไปทำปฏิกิริยากับธาตุอื่นในดิน กลายเป็นเมทัลฟอสเฟต คอมเพล็กซ์ กระบวนการเวอน์นี้เรียกว่าการแข็งฟอสเฟต ตัวอย่างการแข็งฟอสเฟต เช่น (Ignatieff and Page, 1958 : 42-44 ; Larsen, 1967 : 157)

ฟอสฟอรัสเป็นองค์ประกอบสำคัญของกรดนิวคลีอิก (nucleic acid) โปรตีนนิวคลีโอ (nucleo protein) ไฟทิน (phytin) ฟอสโฟไลปิด (phospholipid) และสารประกอบฟอสฟอรัสอื่นๆ และเนื่องจากเป็นองค์ประกอบของกรดนิวคลีอิกนี้เอง ฟอสฟอรัสจึงมีส่วนในการสร้าง DNA ในโครโมโซม และ RNA ในนิวเคลียสและไรโบโซม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแบ่งเซลล์ นอกจากนี้ยังปรากฏเป็นส่วนประกอบของเอนไซม์ฟอสโฟกลูโคมิวเตส (phosphoglucomutase) ซึ่งใช้ในกระบวนการเมตาบอลิซึมของพืช เป็นส่วนประกอบของเอนไซม์ฟอสโฟเตส (phosphotase) ในผนังเซลล์ของพืช และมีบทบาทในการสังเคราะห์แสงด้วย (Janick and others, 1969 : 325) ฟอสฟอรัสที่พืชนำไปใช้ได้จะเป็นพวกฟอสเฟตไอออน เช่น H_2PO_4^- , HPO_4^{2-} หรือ PO_4^{3-} (Salisbury, 1969 : 124-129 ; Ray, 1972 : 168 ; Devlin, 1973 : 240-256)

ถึงได้กล่าวแล้วว่า พืชแต่ละชนิดต้องการชนิดและปริมาณธาตุอาหารต่างกัน ได้มีการ

ศึกษาเกี่ยวกับพืชตระกูลถั่ว พบว่า ปุ๋ยที่ทำให้พืชตระกูลถั่วมีผลผลิตสูงสุดคือปุ๋ยฟอสเฟต (Teacle. 1958 : 124-129 ; Salisbury. 1969 : 325-414)

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยเรา กองกสิกรรมเคมี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการวิจัยเพื่อหาชนิดของปุ๋ยที่เหมาะสมกับถั่วลิสงที่สถานีท่าพระ พบว่า ปุ๋ยในเกรดไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วลิสง แต่ปุ๋ยฟอสเฟตจะทำให้ถั่วลิสงมีผลผลิตสูงมาก (กองกสิกรรมเคมี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2509 : 48-124) นอกจากนี้ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ยังได้ทดลองใช้ปุ๋ยกับถั่วเขียวที่กาสินธุ์ในปี 2511 พบว่า ปุ๋ยยูเรียฟอสเฟตจะทำให้ต้นถั่วเขียวดีกว่าปุ๋ยแอมโมเนียในระยะเวลาแรกๆ แต่ในระยะเวลาหลัง ถั่วเขียวที่ได้รับปุ๋ยยูเรียฟอสเฟตจะสูงกว่าถั่วเขียวที่ได้รับปุ๋ยอื่นทุกชนิด (FAO. 1968 : 12-149)

และในปี 2516 ก็มีการทดลองซ้ำในเรื่องนี้โดยหน่วยงานเดียวกัน การทดลองกระทำที่จังหวัดชัยนาท ผลการทดลองไปต่างจากผลการทดลองครั้งแรก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

สถานที่และระยะเวลาทำการทดลอง

การทดลองครั้งนี้กระทำ ณ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม 2521 ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2522

กลุ่มตัวอย่าง

ในการทดลองครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นถั่วเขียว (*Phaseolus aureus* Roxb.) พันธุ์
คลอกเขียว (clocky green) อายุเมล็ด 36 วัน จำนวน 5,200 ต้น แบ่งเป็น 16 กลุ่ม
กลุ่มละ 325 ต้น

แผนแบบการทดลอง

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)			
		40	60	80	100
ปริมาณปุ๋ยขอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20				
	30				
	40				
	50				

วิธีเตรียมการทดลอง

ก่อนปลูกข้าวเขียวในกะบะทดลอง มีการเตรียมกะบะดังนี้

1. ทำกะบะไม้ขนาด 1×1 เมตร ลึก 20 เซนติเมตร จำนวน 16 กะบะ
2. มุก้นกะบะด้วยแผ่นพลาสติกใส จัดให้ขอบแผ่นพลาสติกสูงชันมาถึงขอบกะบะ
3. เอากระถางดินเผา เส้นผ่าศูนย์กลางวัดที่ก้นกระถาง 15 เซนติเมตร สูง 20 เซนติเมตร วางที่มุมด้านในทั้งสี่มุมของทุกกะบะ
4. ใส่ดินลงในกะบะ ดินที่ใส่ในทุกกะบะมาจากแหล่งเดียวกัน นำมาผึ่งจนแห้ง ขยายให้ละเอียดแล้วคุกให้เข้ากัน ให้ดินในแต่ละกะบะมีปริมาตรเท่ากัน เกี่ยท่าดินให้เรียบ

การเพาะเมล็ดและระยะปลูก

การเพาะเมล็ดและจัดระยะต้นกล้า ทำดังนี้

1. นำเมล็ดที่สมบูรณ์ขนาดเท่าๆกันมาแช่น้ำ 24 ชั่วโมง
2. นำเมล็ดที่แช่น้ำแล้วไปเพาะในกะบะทดลองเป็นแถวๆ แถวแรกห่างจากขอบกะบะ 5 เซนติเมตร แถวติดกันห่างกัน 5 เซนติเมตร ซึ่งเท่ากับระยะห่างของเมล็ดในบดแต่ละแถว กำหนดจุดที่จะวางเมล็ด แล้ววางเมล็ดในแนวตั้ง กวให้จมดินประมาณ 0.5 เซนติเมตร เอาดินกลบบางๆ รดน้ำให้ชุ่ม

การควบคุมปริมาณน้ำในกะบะทดลอง

ในระหว่างการทดลองมีการควบคุมระดับน้ำในกะบะทดลองทุกกะบะให้เท่ากันโดยตลอด โดยวิธีจ่ายน้ำอัตโนมัติ (automatic subirrigation) ดังนี้

1. เหน้ล่างในกระถางที่มุมกะบะให้ระดับน้ำสูง 2 เซนติเมตร ทิ้งไว้หนึ่งวันให้ดินในกะบะอิมตัว
2. ใช้ชovelปากกว้างขนาดเดียวกัน 64 ชovel ใส่น้ำให้เต็มแล้วคว่ำลงในกระถางที่วางไว้ที่มุมกะบะทุกกระถาง น้ำในชovelนี้จะทดแทนน้ำในกะบะที่ถูกใช้ไปเนื่องจากการระเหยและพืชดูด ทำให้ระดับน้ำในกะบะเท่าเดิมเสมอ คอยดูแลเติมน้ำในชovelตลอดระยะทดลอง

การควบคุมความเข้มของแสง

1. ความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ จัดให้ตัวเหี่ยวอยู่ในแสงแคบปกติ
2. ความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ จัดให้ตัวเหี่ยวอยู่ในร่มตาข่ายพลาสติกหนา 1 ชั้น
3. ความเข้มของแสง 60 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ จัดให้ตัวเหี่ยวอยู่ในร่มตาข่ายพลาสติกหนา 2 ชั้น
4. ความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ จัดให้ตัวเหี่ยวอยู่ในร่มตาข่ายพลาสติกหนา 3 ชั้น

ในกรณีที่ใช้ร่มตาข่ายพลาสติก ใช้โฟโตมิเตอร์ (photometer) วัดความเข้มของแสงให้ได้ตามที่ต้องการจริงๆ

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยหลังจากหยอดเมล็ด 7 วัน

การเก็บพืชในกลุ่มทดลอง

เก็บต้นตัวเหี่ยวในกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์หาปริมาณผลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของตัวเหี่ยว 7 ครั้ง คือเก็บครั้งแรกหลังจากหยอดเมล็ด 10 วัน และครั้งต่อมาหลังจากหยอดเมล็ด 17 วัน 24 วัน 31 วัน 38 วัน 45 วัน และ 52 วัน ตามลำดับ ในการเก็บแต่ละครั้งมีวิธีการเก็บดังนี้

1. เก็บครั้งที่ 1 เก็บวันที่ 3, 7, 11, 15, 19 ทั้งในแถวนอนและแถวตั้งของทุกกะบะ แล้วสุ่มเอามากะบะละ 5 คน
2. เก็บครั้งที่ 2 เก็บวันที่ 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 ของแถวนอนของทุกกะบะ แล้วสุ่มเอามากะบะละ 5 คน
3. เก็บครั้งที่ 3 เก็บวันที่ 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 ของแถวตั้งของทุกกะบะ แล้วสุ่มเอามากะบะละ 5 คน

4. การเก็บหลังจากครั้งที่ 3 สุ่มเก็บโดยตรงจากกะบะๆละ 5 คัน

การหาพื้นที่ใบ

หาพื้นที่ใบโดยใช้สมการรีเกรสชัน (regression equation) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. เมื่อสุ่มเก็บต้นกล้วยแล้ว แยกใบสดออกจากลำต้น แล้วสุ่มจากกลุ่มละ 15 ใบ นำไปหาพื้นที่ที่แท้จริงโดยวิธีใช้กระดาษพิมพ์เขียว คือนำใบไปวางแผนบนกระดาษพิมพ์เขียว ประอบข้างบนและข้างล่างด้วยกระดาษใส นำไปไว้กลางแดด 1-2 นาที แล้วนำกระดาษพิมพ์เขียวไปรับไอแอมโมเนีย จะปรากฏรูปใบบนกระดาษพิมพ์เขียว ถัดรูปใบนั้นไปข้าง แล้วตัดกระดาษพิมพ์เขียวอีกแผ่นใหม่พื้นที่ 10 ตารางเซนติเมตรนำไปข้าง แล้วเปรียบเทียบหาพื้นที่ของกระดาษรูปใบจากกระดาษที่รู้ทั้งน้ำหนักและพื้นที่
2. นำใบที่หาพื้นที่ที่แท้จริงแล้วไปวัดความยาวและความกว้าง บันทึกไว้
3. นำค่าพื้นที่ใบที่แท้จริงและความยาวความกว้างของใบไปทำสมการรีเกรสชัน เพื่อใช้ในการคำนวณหาพื้นที่ใบที่แท้จริงของกล้วยทั้งหมด สสมการรีเกรสชันจะเป็นดังนี้

$$Y = aX + b$$

เมื่อ Y เป็นค่าพื้นที่ใบที่แท้จริง

X เป็นค่าความยาวคูณความกว้างของใบ

a เป็นค่าสัมประสิทธิ์รีเกรสชัน

b เป็นค่าอินเตอร์เซป (intercept)

การหาน้ำหนักแห้งของส่วนต่างๆของพืชในกลุ่มทดลอง

เมื่อเก็บต้นกล้วยมาแต่ละครั้ง แยกส่วนของต้นกล้วยออกเป็นส่วนลำต้น ใบ ราก คอก และเมล็ด แล้วนำไปอบในตูบที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 72 ชั่วโมง จากนั้นจึงนำไปชั่งหาน้ำหนัก

วิธีการรวบรวมข้อมูล

เก็บต้นถั่วเขียวแต่ละครั้ง นำมาล้างน้ำเพื่อชำระดินและสิ่งต่างๆที่ติดอยู่ จากนั้นจึงวัดค่าต่างๆ ดังนี้

1. ความยาวลำต้น
2. ความยาวราก
3. พื้นที่ใบ
4. น้ำหนักแห้งของลำต้น
5. น้ำหนักแห้งของราก
6. น้ำหนักแห้งของใบ
7. น้ำหนักแห้งของทั้งต้น

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลอะสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ทดสอบความแตกต่างของการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยอสเฟตต่างกันในแต่ละระยะโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of variance) และในกรณีที่พบนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้ Tukey's H.S.D.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าวพันธุ์คลองศรีกรีน ได้กำหนดสัญลักษณ์ขึ้นไว้เพื่อ

ความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

กลุ่ม 11	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 20 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 12	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 30 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 13	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 40 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 14	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 50 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 21	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 60 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 20 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 22	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 60 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 30 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 23	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 60 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 40 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 24	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 60 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 50 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 31	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 20 กรัมต่อตารางเมตร	
กลุ่ม 32	แทนกลุ่มต้นข้าวที่ปลูกในความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 30 กรัมต่อตารางเมตร	

- กลุ่ม 33 แทนกลุ่มตัวเขียวที่ปลูกในความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 40 กรัมต่อตารางเมตร
- กลุ่ม 34 แทนกลุ่มตัวเขียวที่ปลูกในความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 50 กรัมต่อตารางเมตร
- กลุ่ม 41 แทนกลุ่มตัวเขียวที่ปลูกในความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 20 กรัมต่อตารางเมตร
- กลุ่ม 42 แทนกลุ่มตัวเขียวที่ปลูกในความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 30 กรัมต่อตารางเมตร
- กลุ่ม 43 แทนกลุ่มตัวเขียวที่ปลูกในความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 40 กรัมต่อตารางเมตร
- กลุ่ม 44 แทนกลุ่มตัวเขียวที่ปลูกในความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ
 และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต 50 กรัมต่อตารางเมตร

สัญลักษณ์เหล่านี้เมื่อปรากฏในตาราง จะเป็นดังนี้

ปริมาณปุ๋ย ฟอสเฟต	ความเข้มของ แสง			
	40	60	80	100
20	กลุ่ม 11	กลุ่ม 21	กลุ่ม 31	กลุ่ม 41
30	กลุ่ม 12	กลุ่ม 22	กลุ่ม 32	กลุ่ม 42
40	กลุ่ม 13	กลุ่ม 23	กลุ่ม 33	กลุ่ม 43
50	กลุ่ม 14	กลุ่ม 24	กลุ่ม 34	กลุ่ม 44

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ปรากฏผลซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 7 ส่วน ดังนี้

1. พื้นที่ใบ

ตาราง 1 เปรียบเทียบพื้นที่ใบตัวเขียว (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 10 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	11.62	11.72	11.34	11.94	2.85
	30	11.47	11.83	11.94	12.54	2.38
	40	11.16	11.18	11.80	11.84	2.85
	50	11.44	11.17	12.30	12.12	2.56
	H.S.D.	2.46	2.47	3.01	2.06	

จากตาราง 1 เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 10 วัน ต้นตัวเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกันพื้นที่ใบต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 2 เปรียบเทียบพื้นที่ใบตัวเขียว (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 17 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	28.39	26.76	26.38	25.88	4.31
	30	29.25	28.62	26.41	26.93	2.52
	40	28.87	28.05	25.97	26.51	3.35
	50	27.70	27.76	26.15	26.2	2.55
	H.S.D.	3.46	3.09	3.68	3.13	

จากตาราง 2 เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 17 วัน พบว่าพื้นที่ใบของกลุ่ม 12 แตกต่างกับพื้นที่ใบของกลุ่ม 32 และเป็นเพียงคู่เดียวที่ต่างกัน

ตาราง 3 เปรียบเทียบพื้นที่ใบด้วเขียว (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นด้วเขียวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	199.97	191.31	184.90	192.62	10.43
	30	199.39	191.37	187.87	194.94	8.57
	40	199.55	186.47	180.77	190.93	9.48
	50	198.92	184.32	188.46	195.76	12.25
	H.S.D.	7.65	10.03	14.34	7.88	

จากตาราง 3 เมื่อต้นด้วเขียวอายุ 24 วัน พบว่าต้นด้วเขียวกลุ่ม 11 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 42 และกลุ่ม 13 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 43 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ มีพื้นที่ใบใบแตกต่างกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบพื้นที่ใบด้วเขียว (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นด้วเขียวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	453.35	450.70	448.31	448.23	7.70
	30	453.10	451.12	449.60	443.43	6.75
	40	452.15	445.62	446.18	442.38	9.80
	50	451.25	448.42	440.68	433.51	22.67
	H.S.D.	4.56	4.02	11.62	23.09	

จากตาราง 4 เมื่อต้นด้วเขียวอายุ 31 วัน พบว่าต้นด้วเขียวกลุ่ม 11 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 42 และกลุ่ม 13 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 43 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ แตกต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 เปรียบเทียบพื้นที่ใบดิวเซีย (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นดิวเซียอายุ 38 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	459.40	455.21	454.87	450.14	5.24
	30	456.22	452.36	452.73	448.42	5.28
	40	455.22	452.37	453.46	449.47	4.80
	50	455.64	454.25	451.95	450.14	5.91
	H.S.D.	4.79	5.80	6.38	4.13	

จากตาราง 5 ถ้าดิวเซียอายุ 38 วัน กิ่งดิวเซียกลุ่ม 11 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 12 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 15 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 43 กลุ่มอื่น ๆ มีพื้นที่ใบไม่ต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบพื้นที่ใบดิวเซีย (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นดิวเซียอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	452.06	442.13	449.72	436.61	3.95
	30	449.31	441.86	446.72	433.29	4.69
	40	446.85	445.48	442.62	441.73	4.08
	50	446.76	445.79	442.56	440.96	4.17
	H.S.D.	4.00	5.43	3.69	3.25	

จากตาราง 6 จะเห็นว่าดิวเซียกลุ่ม 11 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 42 กลุ่ม 13 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 43 และกลุ่ม 14 มีพื้นที่ใบมากกว่ากลุ่ม 44 กลุ่มอื่น ๆ มีพื้นที่ใบไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบพื้นที่ใบถั่วเขียว (ตารางเซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ย 'เอสเฟต' ต่างกัน เมื่อต้นถั่วเขียวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย 'เอสเฟต' (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	446.66	442.15	440.62	435.47	5.55
	30	440.37	436.24	436.74	432.41	4.61
	40	441.77	438.17	436.78	434.56	4.31
	50	440.86	439.50	438.50	435.13	3.35
	H.S.D.	4.40	4.18	4.57	5.17	

จากตาราง 7 พบว่าพื้นที่ใบของถั่วเขียวกลุ่ม 11 มากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มากกว่ากลุ่ม 42 กลุ่ม 13 มากกว่ากลุ่ม 43 และกลุ่ม 14 มากกว่ากลุ่ม 44 กับ 34 ส่วนอื่น ๆ ต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความยาวราก

ตาราง 8 เปรียบเทียบความยาวรากถั่วเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ย 'เอสเฟต' ต่างกัน เมื่อต้นถั่วเขียวอายุ 10 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย 'เอสเฟต' (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	6.42	4.60	6.32	5.32	2.24
	30	5.24	4.98	6.74	4.82	2.02
	40	6.00	4.88	5.32	4.74	1.99
	50	6.00	5.10	5.38	3.90	2.07
	H.S.D.	2.15	1.80	2.06	2.29	

จากตาราง 8 พบว่าถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยต่างกัน มีความยาวของรากไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความยาวรากแก้วเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยไฮสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นแก้วเขียวอายุ 17 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยไฮสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	5.16	5.42	6.16	5.64	1.83
	30	6.00	5.46	5.50	1.59	1.21
	40	5.74	5.84	5.58	5.82	1.80
	50	5.12	5.48	5.68	6.22	1.48
	H.S.D.	1.81	2.27	1.24	1.67	

จากตาราง 9 จะเห็นว่า ความยาวรากของแก้วเขียวแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความยาวรากแก้วเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยไฮสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นแก้วเขียวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยไฮสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	7.32	7.18	6.76	7.14	2.51
	30	8.44	8.34	7.12	8.20	2.57
	40	7.66	6.64	7.4	7.76	2.12
	50	7.36	8.54	6.52	8.70	2.54
	H.S.D.	2.44	3.27	1.45	2.77	

จากตาราง 10 เมื่อต้นแก้วเขียวอายุ 24 วัน พบว่าแต่ละกลุ่มมีความยาวรากไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความยาวรากดัดงิ้วเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นดัดงิ้วเขียวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		4C	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	10.72	8.92	10.82	10.84	3.39
	30	11.24	9.44	10.96	10.64	4.02
	40	11.02	11.02	9.94	10.34	10.72
	50	10.26	10.14	10.86	9.46	2.60
	H.S.D.	3.83	2.41	3.59	3.57	

จากตาราง 11 พบว่าแต่ละกลุ่มของดัดงิ้วเขียว มีความยาวรากต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความยาวรากดัดงิ้วเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นดัดงิ้วเขียวอายุ 38 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		4C	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	7.74	8.64	8.90	11.74	4.35
	30	8.80	8.26	8.70	11.46	3.82
	40	8.18	8.60	9.46	10.88	4.51
	50	7.30	8.68	8.30	10.92	4.29
	H.S.D.	4.28	4.75	4.25	3.65	

จากตาราง 12 จะเห็นว่าความยาวรากของดัดงิ้วเขียวแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความยาวรากดัดเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อคนดัดเขียวอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรับต่อตารางเมตร)	20	12.46	11.62	13.14	10.68	3.69
	30	12.42	11.38	12.36	10.54	2.54
	40	13.88	13.42	11.68	11.58	4.06
	50	12.90	11.92	11.62	10.70	4.74
	H.S.D.	3.67	5.21	3.04	3.31	

จากตาราง 13 ดัดเขียวอายุ 45 วัน ปรากฏว่าความยาวของรากของดัดเขียวแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความยาวรากดัดเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อคนดัดเขียวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรับต่อตารางเมตร)	20	13.88	12.66	11.38	11.66	3.75
	30	14.44	13.30	12.36	12.26	4.08
	40	14.56	12.88	12.34	12.04	3.19
	50	14.04	13.20	11.78	12.00	4.24
	H.S.D.	3.66	3.93	5.14	3.84	

จากตาราง 14 พบว่าดัดเขียวแต่ละกลุ่มมีความยาวรากไม่ต่างกัน

3. ความยาวลำต้น

ตาราง 15 เปรียบเทียบความยาวลำต้นด้วงเขี้ยว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นด้วงเขี้ยวอายุ 10 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย ฟอสเฟต (รวมทั้งตารางเมตร)	20	12.42	10.52	11.20	8.62	2.39
	30	11.86	11.08	10.72	9.46	2.42
	40	11.66	10.32	11.02	8.51	2.17
	50	11.72	11.26	10.22	9.92	1.93
	H.S.D.	2.80	2.21	1.73	1.53	

จากตาราง 15 พบว่า ความยาวของลำต้นด้วงเขี้ยวในกลุ่ม 11 มากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มากกว่ากลุ่ม 42 กลุ่ม 13 มากกว่ากลุ่ม 43 กลุ่ม 14 มากกว่ากลุ่ม 44 อยู่นั้น ๆ ความยาวลำต้นต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบความยาวลำต้นด้วงเขี้ยว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นด้วงเขี้ยวอายุ 17 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย ฟอสเฟต (รวมทั้งตารางเมตร)	20	15.44	13.40	13.50	11.43	2.54
	30	15.82	15.40	14.38	13.64	1.66
	40	13.72	14.10	12.76	11.29	2.57
	50	14.44	13.10	12.74	11.20	2.42
	H.S.D.	3.07	2.38	2.12	2.82	

จากตาราง 16 จะเห็นว่าความยาวลำต้นของกลุ่ม 11 มากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มากกว่ากลุ่ม 42 และกลุ่ม 13 มากกว่ากลุ่ม 43 อยู่นั้น ๆ มีความยาวลำต้นต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบความยาวลำต้นตัวเหี่ยว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อหน่อตัวเหี่ยวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	20.04	19.70	19.24	15.62	4.91
	30	21.30	18.72	18.44	15.22	3.70
	40	20.12	19.26	16.64	15.88	4.20
	50	19.72	17.84	18.40	16.40	2.99
	H.S.D.	3.03	4.36	4.53	2.03	

จากตาราง 17 เมื่อหน่อตัวเหี่ยวอายุ 24 วัน ความยาวลำต้นของกลุ่ม 11 มากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มากกว่ากลุ่ม 42 กลุ่ม 13 มากกว่ากลุ่ม 43 และกลุ่ม 14 มากกว่ากลุ่ม 44 ฤดูอื่น ๆ มีความยาวลำต้นไม่ต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบความยาวลำต้นตัวเหี่ยว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อหน่อตัวเหี่ยวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	23.36	22.88	20.74	17.66	4.78
	30	22.52	22.32	18.34	17.52	4.72
	40	24.64	23.04	20.44	20.06	3.14
	50	21.26	21.88	18.64	17.54	4.51
	H.S.D.	3.75	3.56	6.40	3.01	

จากตาราง 18 เมื่อหน่อตัวเหี่ยวอายุ 31 วัน ปรากฏว่าความยาวของลำต้นตัวเหี่ยวในกลุ่ม 11 มากกว่ากลุ่ม 41 กลุ่ม 12 มากกว่ากลุ่ม 42 กลุ่ม 13 มากกว่ากลุ่ม 43 และกลุ่ม 14 มากกว่ากลุ่ม 44 ฤดูอื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบความยาวลำต้นตัวเหี่ยว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเหี่ยวอายุ 38 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	26.86	22.14	19.08	17.54	5.10
	30	26.88	25.08	21.10	18.46	4.11
	40	26.58	21.56	17.60	17.76	4.11
	50	25.00	21.70	18.28	17.62	4.39
	H.S.D.	6.62	4.08	4.13	2.55	

จากตาราง 19 จะพบว่าเมื่อต้นตัวเหี่ยวอายุ 38 วัน ความยาวของลำต้นตัวเหี่ยวในกลุ่ม 11 นานกว่ากลุ่ม 31 และกลุ่ม 41 กลุ่ม 12 นานกว่ากลุ่ม 32 และกลุ่ม 42 กลุ่ม 13 นานกว่ากลุ่ม 33 และ 43 และกลุ่ม 14 นานกว่ากลุ่ม 34 และ 44 การเปรียบเทียบระหว่างคู่อื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความยาวลำต้นตัวเหี่ยว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเหี่ยวอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	29.64	25.30	22.76	19.62	4.16
	30	30.38	25.62	22.22	19.36	4.35
	40	28.84	25.64	22.20	18.04	4.55
	50	28.94	25.64	21.20	18.84	2.60
	H.S.D.	5.33	3.53	3.61	3.24	

จากตาราง 20 ต้นตัวเหี่ยวอายุ 45 วัน ปรากฏว่าความยาวของลำต้นตัวเหี่ยวในกลุ่ม 11 ยังงนนานกว่ากลุ่ม 31 และกลุ่ม 41 กลุ่ม 12 นานกว่ากลุ่ม 32 และ 42 กลุ่ม 13 นานกว่ากลุ่ม 33 และ 43 กลุ่ม 14 นานกว่ากลุ่ม 34 และ 44 คู่อื่น ๆ ไม่ปรากฏว่าแตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบความยาวของลำต้นด้วงเขียว (เซนติเมตร) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยไฮสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นด้วงเขียวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยไฮสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	25.04	23.62	23.62	20.50	3.33
	30	25.36	24.26	24.26	21.20	3.52
	40	26.94	33.92	23.92	19.40	3.26
	50	25.46	21.40	21.40	19.06	3.18
	H.S.D.	4.13	3.12	2.97	2.94	

จากตาราง 21 พบว่าความยาวของลำต้นด้วงเขียวในกลุ่ม 11 มากกว่ากลุ่ม 31 และ 41 กลุ่ม 12 มากกว่ากลุ่ม 32 และ 42 กลุ่ม 13 มากกว่ากลุ่ม 33 และ 43 และกลุ่ม 14 มากกว่ากลุ่ม 34 และ 44 ส่วนอื่นๆ ต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4. น้ำหนักแห้งของลำต้น

ตาราง 22 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นด้วงเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยไฮสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นด้วงเขียวอายุ 10 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยไฮสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	21.80	18.60	20.57	18.48	3.39
	30	19.73	19.45	18.79	18.18	5.40
	40	20.83	17.22	22.21	18.91	5.87
	50	21.03	16.54	16.63	18.22	5.52
	H.S.D.	5.10	5.18	5.59	4.09	

จากตาราง 22 จะเห็นว่า เมื่อต้นด้วงเขียวอายุ 10 วัน น้ำหนักแห้งของลำต้นในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 23 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นตัวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 17 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	29.51	33.38	34.63	32.82	9.42
	30	33.93	34.41	38.52	39.19	9.55
	40	41.10	35.33	42.67	45.03	15.15
	50	38.66	37.41	39.21	42.18	10.64
	H.S.D.	14.33	10.65	6.69	12.64	

จากตาราง 23 เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 17 วัน ปรากฏว่าต้นตัวเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกัน มีน้ำหนักแห้งของลำต้นไม่ต่างกัน

ตาราง 24 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นตัวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	39.54	66.08	68.06	62.98	32.73
	30	45.75	65.55	64.58	73.61	32.95
	40	47.18	68.56	55.18	70.42	24.07
	50	45.93	62.67	67.40	68.86	21.43
	H.S.D.	7.50	41.22	25.52	25.03	

จากตาราง 24 ไม่พบว่าน้ำหนักแห้งของลำต้นในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

ตาราง 25 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นตัวเหี่ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเหี่ยวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		4C	6C	8C	10C	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	2C	73.๗๖	9๔.48	126.8	108.25	20.64
	3C	80.97	95.69	124.41	103.56	19.45
	4C	83.38	99.69	149.58	129.27	33.58
	5C	91.65	103.35	141.75	123.30	29.06
	H.S.D.	20.85	19.67	31.52	30.72	

จากตาราง 25 ปรากฏว่าน้ำหนักแห้งของลำต้นในลุ่ม 31 มากกว่าลุ่ม 11 ลุ่ม 32 มากกว่าลุ่ม 12 ลุ่ม 33 มากกว่าลุ่ม 13 และลุ่ม 34 มากกว่าลุ่ม 14 ส่วนฤดูอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 26 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นตัวเหี่ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเหี่ยวอายุ 38 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		4C	6C	8C	10C	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	2C	127.09	131.36	184.49	154.41	34.73
	3C	134.81	145.41	182.37	159.85	24.92
	4C	131.30	131.15	210.44	167.24	37.57
	5C	148.37	137.77	216.16	174.55	42.37
	H.S.D.	26.85	31.05	30.66	45.45	

จากตาราง 26 จะเห็นว่า น้ำหนักแห้งของลำต้นในลุ่ม 31 มากกว่าลุ่ม 11 ลุ่ม 32 มากกว่าลุ่ม 12 ลุ่ม 33 มากกว่าลุ่ม 13 และลุ่ม 34 มากกว่าลุ่ม 14 ลุ่มอื่น ๆ มีน้ำหนักแห้งของลำต้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นถั่วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นถั่วเขียวอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมตอตารางเมตร)	20	117.56	136.50	150.87	162.65	28.88
	30	127.71	140.85	181.16	161.01	20.89
	40	130.39	158.16	240.07	201.46	73.62
	50	136.61	159.94	219.94	154.58	36.34
	H.S.D.	27.53	27.37	28.35	75.35	

จากตาราง 27 พบว่าน้ำหนักของลำต้นใบในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 และเมื่อเปรียบเทียบดูในส่วนอื่น ๆ พบว่าแตกต่างกันไปถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 28 เปรียบเทียบน้ำหนักของลำต้นถั่วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นถั่วเขียวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมตอตารางเมตร)	20	135.85	136.20	176.55	155.75	21.04
	30	141.45	144.21	183.20	170.55	18.35
	40	147.56	157.18	190.81	172.81	19.73
	50	147.54	163.83	203.15	182.25	21.57
	H.S.D.	21.26	21.17	17.10	22.24	

จากตาราง 28 ถั่วเขียวอายุ 52 วัน น้ำหนักแห้งของลำต้นถั่วเขียวในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 ส่วนอื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

5. น้ำหนักแห้งของราก

ตาราง 2. เปรียบเทียบน้ำหนักรากแก้วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นแก้วเขียวมีอายุ 10 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	6.71	6.89	10.89	7.2	3.60
	30	8.64	7.01	8.31	4.81	4.17
	40	8.92	8.94	9.41	8.15	3.88
	50	8.27	9.52	9.51	9.78	4.13
	H.S.D.	4.51	3.70	4.07	3.44	

จากตาราง 2 จะเห็นว่าน้ำหนักแห้งของรากแก้วเขียวแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3. เปรียบเทียบน้ำหนักรากแก้วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นแก้วเขียวอายุ 17 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	16.22	17.84	16.31	10.87	9.54
	30	13.53	18.95	14.25	21.48	8.84
	40	17.88	14.45	16.05	18.16	10.02
	50	15.08	14.73	17.34	17.09	7.79
	H.S.D.	8.52	8.21	7.38	11.66	

จากตาราง 3 ต้นแก้วเขียวอายุ 17 วัน พบว่าน้ำหนักแห้งของรากแก้วเขียวแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 เปรียบเทียบน้ำหนักรากบัวเขียว (บิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นบัวเขียวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย ฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	10.7	14.33	14.13	15.5	3.91
	30	14.8	15.65	16.11	15.61	2.92
	40	12.05	13.97	16.13	14.53	4.61
	50	14.48	14.09	15.56	16.99	2.99
	H.S.D.	5.40	3.78	4.60	4.74	

จากตาราง 31 จะเห็นว่า น้ำหนักแห้งของรากบัวเขียวในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 32 เปรียบเทียบน้ำหนักรากบัวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นบัวเขียวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย ฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	16.26	18.63	15.25	19.24	5.86
	30	14.45	13.18	16.47	19.66	4.27
	40	16.51	18.43	18.21	23.5	6.34
	50	16.54	18.80	17.58	20.8	7.36
	H.S.D.	7.99	8.90	5.31	4.45	

จากตาราง 32 พบว่าต้นบัวเขียวแต่ละกลุ่ม มีน้ำหนักแห้งของรากบัวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 เปรียบเทียบน้ำหนักกรากตัวเขี้ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยปอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขี้ยวอายุ 38 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		4C	6C	8C	10C	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยปอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	14.92	15.01	18.11	18.54	3.89
	30	17.91	18.64	17.84	20.50	3.53
	40	18.48	19.99	18.88	21.45	3.54
	50	18.81	18.8	17.97	20.95	3.51
	H.S.D.	4.32	6.43	4.17	4.27	

จากตาราง 33 พบว่าน้ำหนักแห้งของรากตัวเขี้ยวในกลุ่ม 41 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 42 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 43 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 44 มากกว่ากลุ่ม 14 เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 34 เปรียบเทียบน้ำหนักกรากตัวเขี้ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยปอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขี้ยวอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		4C	6C	8C	10C	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยปอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	2C	17.00	18.67	18.66	19.01	1.87
	3C	17.01	19.86	18.91	21.53	2.15
	4C	17.55	19.60	21.35	22.66	2.41
	5C	17.82	20.84	21.63	23.14	3.32
	H.S.D.	3.10	3.53	3.70	3.46	

จากตาราง 34 ตัวเขี้ยวอายุ 45 วัน จะเห็นว่า น้ำหนักแห้งของรากในกลุ่ม 41 ยังคงสูงกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 42 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 43 มากกว่ากลุ่ม 13 กลุ่ม 44 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 35 เปรียบเทียบน้ำหนักรากถั่วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อคนถั่วเขียวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	18.30	18.04	18.17	19.99	1.61
	30	16.72	17.87	18.80	20.81	2.53
	40	15.51	18.65	20.64	23.52	3.03
	50	17.65	19.96	21.89	23.01	2.64
	H.S.D.	4.35	3.18	4.25	4.56	

จากตาราง 35 เมื่อถั่วเขียวอายุ 52 วัน น้ำหนักแห้งของรากถั่วเขียวในกลุ่ม 41 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 42 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 43 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 44 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

6. น้ำหนักแห้งของใบ

ตาราง 36 เปรียบเทียบน้ำหนักใบถั่วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อคนถั่วเขียวอายุ 10 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	25.37	27.28	26.04	27.34	7.15
	30	20.59	24.19	27.14	26.54	9.02
	40	23.54	26.22	28.71	27.92	10.57
	50	25.64	25.14	25.57	30.31	9.64
	H.S.D.	6.84	8.70	8.17	12.16	

จากตาราง 36 จะเห็นว่าถั่วเขียวอายุ 10 วัน น้ำหนักแห้งของใบในแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 37 เปรียบเทียบน้ำหนักใบตัวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและ ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 17 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	40.90	41.16	54.78	45.50	21.63
	30	45.85	41.24	53.09	50.69	22.76
	40	45.90	40.47	54.41	57.59	21.14
	50	42.83	52.75	58.89	50.00	26.22
	H.S.D.	17.46	19.53	30.20	25.11	

จากตาราง 37 ปรากฏว่าเมื่อต้นตัวเขียวอายุ 17 วันในแต่ละกลุ่มมีน้ำหนักแห้งของใบ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 38 เปรียบเทียบน้ำหนักใบตัวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและ ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตัวเขียวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	127.56	140.17	171.91	166.57	48.15
	30	149.59	147.27	183.44	193.74	51.65
	40	142.53	147.08	200.39	189.36	49.32
	50	127.17	149.07	185.47	153.29	40.30
	H.S.D.	21.71	53.11	67.91	33.92	

จากตาราง 38 พบว่าน้ำหนักแห้งของใบตัวเขียวในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบ ว่าแตกต่างกัน

ตาราง 3๖ เปรียบเทียบน้ำหนักแห้งของใบถั่วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เพื่อกันถั่วเขียวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	160.38	172.82	192.50	190.17	38.88
	30	161.28	174.09	196.46	200.36	30.47
	40	166.88	165.62	222.06	203.67	46.22
	50	165.43	170.28	224.93	201.72	39.17
	H.S.D.	23.67	55.15	35.66	35.78	

จากตาราง 39 พบว่าน้ำหนักแห้งของใบถั่วเขียว ในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 และกลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 กลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 ถูอื่น ๆ มีน้ำหนักแห้งของใบไม่แตกต่างกัน

ตาราง 40 เปรียบเทียบน้ำหนักแห้งของใบถั่วเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เพื่อกันถั่วเขียวอายุ 30 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตาราง เมตร)	20	123.41	161.09	213.94	190.72	36.13
	30	126.46	159.04	224.16	190.22	34.17
	40	140.35	174.36	244.58	211.53	37.11
	50	149.62	191.26	254.03	221.07	45.04
	H.S.D.	37.33	49.12	32.78	33.34	

จากตาราง 40 พบว่าน้ำหนักแห้งของใบถั่วเขียวในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 เปรียบเทียบกับในถูอื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 41 เปรียบเทียบน้ำหนักใบดิวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นดิวเขียวอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย ออสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	131.82	155.25	205.79	180.64	27.05
	30	131.85	158.67	213.60	194.10	37.19
	40	145.49	164.27	200.97	180.48	19.36
	50	144.87	162.69	185.10	28.08	
	H.S.D.	34.63	29.25	26.69	19.75	

จากตาราง 41 จะเห็นว่าน้ำหนักแห้งของใบดิวเขียว กลุ่ม 41 และกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 42 และกลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 43 และกลุ่ม 23 มากกว่ากลุ่ม 13 และ 44 กับ 34 มากกว่ากลุ่ม 14 อยู่นั้น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 42 เปรียบเทียบน้ำหนักใบดิวเขียว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นดิวเขียวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	126.21	150.43	193.80	174.79	25.18
	30	145.49	150.79	204.90	170.93	25.10
	40	143.31	159.50	201.17	180.99	23.62
	50	144.55	156.63	190.98	174.08	20.20
	H.S.D.	28.54	22.16	22.67	20.08	

จากตาราง 42 ปรากฏว่าเมื่อต้นดิวเขียวอายุ 52 วัน น้ำหนักแห้งของใบดิวเขียวในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 อยู่นั้น ๆ ต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

7. น้ำหนักแห้งรวม

ตาราง 43 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของถั่วเขียว (ชนิดลิกรัม) ที่ได้รับความชื้นของแสง และปริมาณปุ๋ย 40ส เกลแตกต่างกัน เมื่อต้นถั่วเขียวอายุ 10 วัน

		ความชื้นของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย 40ส เกล (ปริมาณต่อตาราง เมตร)	20	53.87	52.37	55.54	48.06	8.18
	30	46.96	48.65	52.24	49.53	13.00
	40	52.66	52.38	71.82	59.27	14.24
	50	54.95	49.17	49.71	58.32	15.16
	H.S.D.	10.64	10.13	33.93	25.02	

จากตาราง 43 พบว่าปริมาณน้ำหนักแห้งรวมของถั่วเขียวทั้งหมด ในกลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 ส่วนอื่นๆ ไม่พบว่ามีแตกต่างกัน

ตาราง 44 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของถั่วเขียว (ชนิดลิกรัม) ที่ได้รับความชื้นของแสง และปริมาณปุ๋ย 40ส เกลแตกต่างกัน เมื่อต้นถั่วเขียวอายุ 17 วัน

		ความชื้นของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ย 40ส เกล (ปริมาณต่อตาราง เมตร)	20	82.63	92.02	106.72	88.70	23.28
	30	91.31	94.60	111.73	110.36	28.61
	40	100.86	91.25	133.13	120.81	31.45
	50	96.57	104.90	145.24	109.20	32.46
	H.S.D.	31.69	22.16	30.71	31.04	

จากตาราง 44 จะเห็นว่าปริมาณน้ำหนักรวมของถั่วเขียวในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 กลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ต่างก็ไม่ได้ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 45 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของกัวเหี่ยว (บิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตั้งเขียวอายุ 24 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	151.02	225.48	254.75	251.30	74.54
	30	173.22	196.47	274.44	277.54	99.37
	40	169.76	250.01	274.68	289.34	90.69
	50	187.56	235.83	246.52	281.14	48.13
	H.S.D.	24.38	98.27	86.72	46.69	

จากตาราง 45 พบว่าน้ำหนักรวมของกัวเหี่ยวในกลุ่ม 31 และ 41 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 และ 3 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 44 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 46 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของกัวเหี่ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นตั้งเขียวอายุ 31 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	240.59	274.93	358.42	316.18	43.33
	30	252.70	283.54	371.49	320.39	39.86
	40	261.65	278.74	405.16	340.13	62.73
	50	267.71	287.37	377.48	332.62	46.04
	H.S.D.	32.65	64.84	51.03	46.18	

จากตาราง 46 พบว่าน้ำหนักรวมของกัวเหี่ยวในกลุ่ม 31 และ 41 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 และ 42 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 และ 43 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 44, 34 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 47 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของตัวเขี้ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นข้าวอายุ 38 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	242.88	294.53	427.98	361.23	
	30	263.18	297.08	445.04	379.97	
	40	274.13	326.50	509.18	407.66	
	50	285.80	330.72	484.04	393.61	
	H.S.D.	50.01	68.59	88.58	75.36	

จากตาราง 47 พบว่าน้ำหนักแห้งรวมในกลุ่ม 31, 41 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 12 และกลุ่ม 42 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 และกลุ่ม 43 มากกว่ากลุ่ม 13 กลุ่ม 34 และกลุ่ม 44 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ต่างกันไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 48 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของตัวเขี้ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อต้นข้าวอายุ 45 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณปุ๋ยฟอสเฟต (กรัมต่อตารางเมตร)	20	533	630	1097	814	258.34
	30	550	641	1187	902	317.76
	40	572	669	1767	915	360.77
	50	45	737	1453	1029	364.22
	H.S.D.	150.87	192.80	658.31	507.39	

จากตาราง 48 จะเห็นว่าน้ำหนักแห้งรวมในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 กลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 49 เปรียบเทียบน้ำหนักรวมของตัวเขี้ยว (มิลลิกรัม) ที่ได้รับความเข้มของแสง และปริมาณฟูฟอสเฟตแตกต่างกัน เมื่อตัวเขี้ยวอายุ 52 วัน

		ความเข้มของแสง (เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ)				
		40	60	80	100	H.S.D.
ปริมาณฟูฟอสเฟต (ได้รับต่อตารางเมตร)	20	822	1102	1538	1224	317.06
	30	1026	1219	1755	1393	238.74
	40	1182	1211	2336	1481	359.97
	50	1181	1209	2083	1639	325.17
	H.S.D.	249.13	624.45	725.20	437.56	

จากตาราง 49 พบว่าน้ำหนักแห้งรวมของตัวเขี้ยวในกลุ่ม 31 มากกว่ากลุ่ม 11
 กลุ่ม 32 มากกว่ากลุ่ม 12 กลุ่ม 33 มากกว่ากลุ่ม 13 และกลุ่ม 34 มากกว่ากลุ่ม 14 กลุ่มอื่น ๆ
 ไม่พบว่าแตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสงต่างกัน
2. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียวซึ่งได้รับปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกัน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของถั่วเขียว
4. เพื่อศึกษาความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของถั่วเขียวในแต่ละระยะ

กลุ่มตัวอย่าง

พืชที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือถั่วเขียว (*Phaseolus aureus* Roxb.) พันธุ์คลอสดี้กรีน (cloisy green) จำนวน 5,200 ต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

จัดให้ถั่วเขียวในกลุ่มทดลองได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกัน แล้วเก็บมาวัดความเจริญเติบโตและผลผลิตเป็นระยะๆ รวม 7 ระยะ เปรียบเทียบความเจริญเติบโตและผลผลิตของแต่ละกลุ่ม

สรุปและอภิปรายผล

1. พื้นที่ใบของถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ กับถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั่วไปตลอดระยะเวลาการทดลอง แสดงว่าความเข้มของแสงมีอิทธิพลต่อ

การเจริญเติบโตของใบถั่วเขียว

ถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงน้อยจะมีพื้นที่ใบมากกว่าถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า แสงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสังเคราะห์แสงของพืช ดังนั้นพืชที่รับแสงในปริมาณน้อยก็จะพยายามขยายพื้นที่ใบออกเพื่อมารับแสงได้มากที่สุด

ส่วนพื้นที่ใบของถั่วเขียวที่ได้รับปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกันนั้นไม่แตกต่างกันถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าดินที่ใช้ในการทดลองมีธาตุที่ตรึงฟอสเฟตอยู่มากก็เป็นได้ เมื่อใส่ปุ๋ยฟอสเฟตลงไป ฟอสฟอรัสจะกลายเป็นเมทัลฟอสเฟต คอมเพล็กซ์ ซึ่งพืชไม่สามารถละลายเป็นอาหารได้

2. ความยาวรากของถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยฟอสเฟตต่างกันนั้นไม่แตกต่างกันถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะเป็นเพราะดิน ซึ่งอาจจะแข็งเกินไป ความยาวรากเป็นส่วนเดียวที่ปรากฏว่าเมื่อถั่วเขียวได้รับความเข้มของแสงต่างกันแล้วไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความยาวลำต้นของถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ กับถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสง 100 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั่วไปตลอดระยะเวลาการทดลอง แสดงว่าความเข้มของแสงมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของลำต้นถั่วเขียว

ถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงน้อยจะสูงกว่าถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงมาก ทั้งนี้จะอธิบายได้ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับในข้อ 1 กล่าวคือ ถั่วเขียวที่ได้รับความเข้มของแสงน้อยก็จะพยายามยืดลำต้นให้สูงกว่าถั่วเขียวต้นอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับแสงได้มากขึ้น

ส่วนถั่วเขียวที่ได้รับปุ๋ยฟอสเฟตในปริมาณที่ต่างกัน ปรากฏผลว่ามีความยาวลำต้นไม่แตกต่างกัน น่าจะเนื่องมาจากองค์ประกอบในดิน คือ ธาตุอื่นๆที่ตรึงฟอสเฟตเสีย ทำให้ถั่วเขียวไม่สามารถใช้ฟอสฟอรัสได้เท่าที่ควร หรือมีจะนั้นก็อาจเป็นไปได้ว่า ปุ๋ยฟอสเฟตไม่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตในส่วนลำต้นของถั่วเขียวจริงๆ

4. นำหนักแห้งของส่วนต่างๆ รวมทั้งนำหนักรวมของทั้งต้นของถั่วเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสง 40 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ ต่างกับนำหนักแห้งของถั่วเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถั่วเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสง 80 เปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ มีนำหนักแห้งหรือการเจริญเติบโตและผลผลิตสูงกว่า

ตัวเขียวซึ่งได้รับความเข้มของแสงในระดั้มอื่นๆ การที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นไปได้ว่า ประเทศไทยอยู่ในเขตร้อน และช่วงเวลาที่ทำการศึกษาทดลองอากาศก็ร้อน กับทั้งแสงแดดจ้า มีฝนตกเพียงสองครั้งปริมาณเล็กน้อยวัดไม่ได้ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2521 และวันที่ 13 มกราคม 2522 ดังนั้น สำหรับความเข้มของแสง 100 เเปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติจึงมากเกินไปสำหรับตัวเขียว แต่ก็ยังแสดงว่าตัวเขียวจะเจริญเติบโตและมีผลผลิตสูงเมื่อความเข้มของแสงมาก

ส่วนตัวเขียวที่ได้รับปริมาณปุ๋ยผสมแตกต่างกัน ปรากฏว่ามีน้ำหนักแห้งของแต่ละส่วนรวมทั้งน้ำหนักแห้งของทั้งต้นไม่ต่างกัน จึงขออภิปรายไม่ต่างจากขออภิปรายที่ได้กล่าวแล้วในส่วนใบ ความยาวราก และความยาวลำต้น

ข้อเสนอแนะ

ก. คำแนะนำนำไปใช้

ในการปลูกตัวเขียว ควรให้ตัวเขียวได้รับแสง 80 เเปอร์เซ็นต์แสงธรรมชาติ และปริมาณปุ๋ยผสมเพียงพอเกิน 50 กรัมต่อตารางเมตร เพื่อที่จะให้ได้ผลผลิตสูงสุด

ข. คำแนะนำวิจัย

1. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลรวมของความเข้มของแสงหรือปริมาณปุ๋ยผสมแตกต่างกันประกอบอื่นๆ เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ อุณหภูมิ หรือความชื้น ที่มีต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของตัวเขียว

2. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของความเข้มของแสงและปริมาณปุ๋ยผสมต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชชนิดอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร 2519, 60 หน้า
- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง กองกลีกรรรมเคมี สรุปรายงานการวิจัยเกี่ยวกับปุ๋ยและความ
อุดมสมบูรณ์ของดิน 3 : 48-124 ธันวาคม 2509
- เกษม เก่งกล้า อิทธิพลของความเข้มของแสงสว่างที่มีต่อการเจริญเติบโตของพืช วิทยาลัยเกษตร
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 212 หน้า
- เคลื่อน บำรุงพล "การปลูกถั่วเขียวตามหลังข้าวโพดที่สถานีกลีกรรรมบ้านใหม่โคราช นครราชสีมา"
กลีกร 30 : 479-503, 2519
- พิศาล มโนสีห์กุล ปุ๋ย เอกสารวิชาการธนาคารกลีกรไทย 1 : 2-20, 2512
- สวัสดิ์ วีระเคชะ หลักและวิธีการเกษตรกรรมประเทศร้อน พิกัดอักษร 2519, 617 หน้า
- Ashby, H. Introduction to Plant Ecology. London, Macmillan, 1961.
249 p.
- Bannister, P. "Physiological Ecology and Plant Nutrition," in
Methods in Plant Ecology. p. 229-283, edited by S.E. Chapman.
New York, John Wiley and Sons, 1976.
- Bensink, J. On Morphogenesis of Lettuce Leaves in Relation to Light
and Temperature. Wageningen, Medded. Landb. hogesch. p. 71-95.
1971.
- Bjorkman, O. and P. Holmgren. "Adaptability of Photosynthetic Apparatus
to Light Intensity in Ecotype from Exposed and Shaded Habitats,"
Physiol. Plant. 16 : 889-914, 1963.
- Blackman, G.E. and W.G. Templeman. Ann. Bot. N.S.4, 15 : 533-587,
1940.
- Blackman, G.E. and G.L. Wilson. "Physiological and Ecological Studies
in the Analysis of Plant Environment. VI," Ann. Bot. N.S. 15 :
63-94, 1951.
- Boerman, A.H. "The Thirty Years' War Against Hunger," Food and
Nutrition. 1(2) : 3-7, 1975.
- Burr, G.O. and others. "Light Intensity and Photosynthesis in Plants,"
Ann. Rev. Plt. Physiol. 8 : 14-43, 1957.
- Butt, A.M. Effects of Light Intensity, Light Duration and Temperature
on Growth of Lettuce. Wageningen, Medded. Landb. hogesch, 5(4) :
1-85, 1968.

- Chapman, S.B., ed. Methods in Plant Ecology. New York, John Wiley and Sons, 1976. 536 p.
- Clement, F.E. and others. Plant Competition. p. 202-289. Carnegie Institution of Washington, 1929.
- Cooper, A.J. "Effect of Shading on Tomato Stem Extention," J. Hor. Sci. 44 : 75-79, 1969.
- Devlin, R.M. Plant Physiology. 3rd. ed. New Delhi, affiliated East-West Press Private, 1973. 480 p.
- FAO. "Soil Fertility Research Project," in Experiment on Mung Bean at Kalasin. 1968. 348 p.
- FAO. "Coordination of Plant Production, Research Project in Thailand," in Research on Soya Bean, Peanut, Mung Bean, Coconut, Project Paper No. 3. December, 1973.
- Friend, T. and others. Effects of Light Intensity on Photosynthesis of Triticum sp. Nederland, Meddelingen Van De Landb. hogesch. 62(3): 1-17, 1962.
- Gaastra, P. Light Energy Conversion in Field Crops in Comparison with Photosynthetic Efficiency under Laboratory Condition. Nederland, Meddelingen Van De Landb. hogesch.. 58(4) : 1-12, 1958.
- _____. Environment of Plant Growth. New York, Academic Press, 1963. 284 p.
- Gaffron, H. "Energy Storage : Photosynthesis," in Plant Physiology. p. 3-277. edited by F.C. Steward. New York, Academic Press, 1960.
- Galston, W.A. The Life of the Green Plant. London, Prentice-Hall, Inc., 1964. 188 p.
- Greory, F.G. "Study in the Energy Reactions of Plant I, The Increasing Area Leaves and Leaf Surface of Cucumis sativas.," Ann. Bot. 35 : 95-123, 1921.
- Hesketh, J.D. and D.N. Moss. "Influence of Light Intensity on Tropical Plants," Crop. Sci. 3 : 107, 1963.
- Huberman, M... "Sunscald of Eastern White Pine, Pinus strobus L.," in Ecology. 24 : 456-471, 1943.
- Hupe, H.D. and others. Foranges. Ames, The Iowa State College Press, 1951. 724 p.
- Ignatieff, V. and H.J. Page. Efficient Use of Fertilizers. Rome, Food and Agriculture Organization, 1958. 322 p.

- Janick, J. and others. Plant Science. W.H. Freeman and Co., 1969., 629 p.
- Larsen, S. "Soil Phosphorus," in Advance in Agronomy. V.19 p. 142-210.
- Leopold, A.C. Plant Growth and Development. New York, McGraw-Hill, 1964. 457 p.
- Malthus, T.R. Essay on the Principle of Population. V.1 , London, J.M. Dent and Sons., 1914. 280 p.
- Mayer, S.B. and others. Introduction to Plant Physiology. New York, D. Van Nostrand Co., 1973. 565 p.
- Mercado, H. Fertilizer. New York, Macmillan, 1952. 204 p.
- Milthorpe, F.L. "The Relative Importance Different Stages of Leaf Growth in Determining the Result Area," in The Growth of Leaves. p. 141-148. London, Butterworth, 1956.
- Mitchell, K.J. "Influence of Light and Temperature on the Growth of Rye Grass (Lalium spp.)," in Physiologia Plantarum. 6 : 21-44, 1953.
- Monselise, S.P. Palestine J. Bot. Rehovot Series, 8 : 54-75, 1951.
- Newton, P. "Study on Expansion of the Leaf Surface II. The Influence of Light Intensity and Photoperoid," in J. Exp. Bot. 10 : 458-482, 1963.
- Porter, A.M. Plant Physiology. 12 : 225-226, 1937.
- Ray, P.M. The Living Plant. New York, Holt Rinehart and Winston, Inc., 1972. 205 p.
- Salisbury, F.B. and R. Cleon. Plant Physiology. California, Wadsworth Publishing Co., 1969. 705 p.
- Shantz, H.L. Effects of Artificial Shading on Plant Growth in Louisiana. U.S. Dept. Agr. Bur. and Bull. 1913. 279 p.
- Stern, W.R. and C.M. Donald. "Light Intensity on Plants," in Nature. London, 189 : 197-398, 1961.
- Treshow, M. Environment and Plant Response. Sanfrancisco, McGraw-Hill, 1970. 422 p.
- Waldron, J.C. and others. Aust. J. Bot. 27(1) : 1-276, 1967.
- Wassink, E.C. Effect of Light Intensity and Dry Matter of Production and Morphogenesis of Iris "Wedwood" as Compared with Gladiolus and Tulip. Wageningen, Medd. Landb. hogesch. 7(15) : 1-93, 1971.

William, N.C. and K.T. Joseph. Climate, Soil, and Crop Production in the Humid Tropics. Oxford University Press, 1974. 175 p.

Whyte, R.O. and others. Legumes in Agriculture. Rome, Food and Agriculture Organization, 1953. 294 p.

Zillich, R. Fortsch. Landwirtschaft. 1 : 461-470, 1926.